



**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU
DELEGATURA W LESZNE**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE LESZCZYŃSKIM
W ROKU 2012**



Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk
Dział Inspekcji
pod kierunkiem Danuty Binkowskiej*

Zatwierdził:

*Jacek Matuszewski
Kierownik Delegatury w Lesznie*

Leszno, sierpień 2013

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	WYBRANE CECHY POWIATU	5
3.	STAN ŚRODOWISKA.....	7
3.1.	Monitoring jakości powietrza.....	7
3.2.	Monitoring jakości wód.....	8
3.2.1.	Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	8
3.2.2.	Monitoring jakości wód podziemnych.....	11
3.3.	Monitoring jakości gleby i ziemi.....	12
3.4.	Monitoring hałasu.....	12
3.5.	Monitoring pól elektromagnetycznych	14
3.6.	Monitoring gospodarki odpadami	15
3.7.	Podsumowanie I WNIOSKI.....	18
4.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	20
5.	POWAŻNE AWARIE	22
6.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ.....	22

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu leszczyńskiego w roku 2012. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Ostateczna ocena stanu środowiska w 2012 roku jest w trakcie opracowywania i po weryfikacji przez GIOŚ zostanie opublikowana w IV kwartale 2013 roku w formie „Raportu o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2012”.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej www.poznan.wios.gov.pl.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat leszczyński położony jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 806 km², a zamieszkuje go 53 470 osób (stan na dzień 31 grudnia 2012 r., dane wg GUS). Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pojezierze Leszczyńskie: mezoregion Pojezierze Krzywińskie oraz
- w makroregionie Nizina Południowowielkopolska: mezoregion Wysoczyzna Leszczyńska.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy, użytki rolne zajmują około 62,6% jego powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- dwie gminy miejsko-wiejskie: Osieczna i Rydzyna,
- pięć gmin wiejskich: Krzemieniewo, Lipno, Świąciechowa, Wijewo, Włoszakowice.

Powiat jest zwodociągowany w 91,9%, a skanalizowany w 33,2% (stan na dzień 31 grudnia 2011 r., dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się 11 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu leszczyńskiego, w tym jedna oddana do użytku po modernizacji. Dane o ilości ścieków komunalnych pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Miejscowość/Eksploatujący	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w roku 2012 /m ³ /
1	Krzemieniewo	Robczysko, Instytut Zootechniki, Zakład Doświadczalny w Pawłowicach	ZZD w Robczysku, Pawłowice	42159
2		Garzyn, ANR OT Poznań ANR Gospodarstwo Rolne Skarbu Państwa w Bojanowie	Garzyn	3788,4
3		Górzno, SP ZOZ Centrum Rehabilitacji w Górznie	SP ZOZ Centrum Rehabilitacji Górzno	7533
4	Osieczna	Osieczna, Zakład Usług Wodnych Wschowa	gmina Osieczna	10336
5		Kąkolewo, Przedsiębiorstwo Przetwórczo-Handlowe Malpol Stanisław Malicki Siekówko 18, Zakład w Kąkolewie	zakład w Kąkolewie	36674
6	Rydzyna	Rydzyna, Zakład Usług Wodnych Wschowa	gmina Rydzyna	221380
7		Pawłowice - Mały Dwór Instytut Zootechniki, Zakład Doświadczalny w Pawłowicach	ZZD w Małym Dworze	10194
8	Świąciechowa	Henrykowo, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lesznie	miasto Leszno, gmina Lipno, gmina Świąciechowa	5692936
9		Długie Stare, Zakład Usług Wodnych Wschowa	Długie Stare	29448
10		Jezieryce, Mleczarnia Korbik w Jezierzycach Kościelnych	mleczarnia Jezierzycy	1757

W roku 2012 oddano do użytku po modernizacji oczyszczalnię we Włoszakowicach:

Lp.	Gmina	Miejscowość	Właściciel lub zarządzający obiektem	Obszar obsługiwany	Średnia ilość ścieków m ³ /d	Odbiornik
1.	Włoszakowice	Grotniki	Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. we Włoszakowicach	gmina Włoszakowice	1100	Rów Grotnicki

Obszar powiatu leszczyńskiego oraz miasto Leszno wchodzi w skład Regionu V gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W Regionie V regionalnymi instalacjami do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) są: mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych w Trzebani i składowisko odpadów w Trzebani, gmina Osieczna. Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu V są: sortownia odpadów w Henrykowie (gmina Święciechowa); kompostownia w Goli (gmina Gostyń), w Rawiczu (gmina Rawicz), w Trzebani (gmina Osieczna) w Koszanowie (gmina Śmigiel).

Na terenie powiatu w 2012 r. funkcjonowało jedno składowisko odpadów komunalnych, jedna kompostownia, dwie sortownie oraz jedna komora fermentacyjna odpadów.

Gminy powiatu leszczyńskiego i miasto Leszno należą do „Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego” w Lesznie realizującego w ich imieniu zadania z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych:

Lp.	Gminy należące do związku międzygminnego	Zadania
1	Bojanowo, Gostyń, Jutrosin, Krobia, Krzemieniewo, Krzywiń, miasto Leszno, Lipno, Miejska Górka, Osieczna, Pakosław, Pępowo, Pogorzela, Poniec, Rawicz, Rydzyna, Śmigiel, Święciechowa, Wijewo.	Wdrożenie nowych regulacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Wyjątek w powiecie leszczyńskim stanowi gmina Włoszakowice, która nie przystąpiła do żadnego związku ani porozumienia międzygminnego i zadania z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych wykonuje samodzielnie.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2012 jakość powietrza na terenie powiatu leszczyńskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Nowy Belęcin metodą pasywną – metodą wskaźnikową, polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 2 metrów i oznaczaniu zanieczyszczeń raz na miesiąc. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu. Od roku 2013 badania prowadzone są w miejscowości Koczury.

Z badań przeprowadzonych w roku 2012 wynika, że średnia dla roku wartość dwutlenku siarki wyniosła $2,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu – $14,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012, wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy:

- aglomeracja miasta Poznań,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska (w której zlokalizowany jest powiat leszczyński).

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w powiecie leszczyńskim pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2012 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zakwalifikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej, do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu $\text{PM}_{2,5}$ oraz metali oznaczanych w pyłe PM_{10} ,
- do klasy C – ze względu na wynik oceny ozonu, pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM_{10} . W przypadku pyłu PM_{10} podkreślić należy, że odnotowywane są tylko przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin. Na żadnym stanowisku nie odnotowano przekroczeń stężenia średniego dla roku.

Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat leszczyński	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w powiecie leszczyńskim pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2012 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu będącego składową strefy wielkopolskiej do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, tlenków azotu,
- do klasy C – ze względu na wynik oceny ozonu.

Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat leszczyński	A	A	C

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2012 roku wykonywano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w oparciu o „Aneks nr 2 do Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2010–2012”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie dla wód przeznaczonych do spożycia) – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu leszczyńskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Młynówka Kaszczorska z jeziorem Wieleńskim, Białym – Miałkim, Lgińsko,
- Kanał Przemęcki,
- Samica (Leszczyńska),
- Krzycki Rów do dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim,
- Rów Polski od źródła do Rowu Kaczkowskiego,
- Dopływ z Lasocic,
- Dopływ spod Długiego Starego,
- Rów Święciechowski,
- Rów Strzyżewicki,
- Dopływ w Henrykowie,
- Kanał Wonieść,
- Kanał Obra – Samica,
- Rów Bełęciński

oraz jednolite części wód stojących:

- Jezioro Wieleńskie – Trzytoniowe (Przemęckie Zachodnie),
- Jezioro Białe – Miałkie,
- Jezioro Dominickie,
- Jezioro Wielkie (Boszkowskie Wielkie),
- Jezioro Łoniewskie,
- Jezioro Świerczyńskie Wielkie,
- Jezioro Wojnowickie,
- Jezioro Krzycko Wielkie.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują następujące typy abiotyczne:

- 0 – typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe,
- 16 – potok nizinny lessowy lub gliniasty,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 19 – rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta,
- 25 – ciek łączący jeziora.

JCW stojące zaliczono do typów abiotycznych:

- 2a - jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wpływie zlewni, stratyfikowane,
- 3a - jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, stratyfikowane,
- 3b - jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, niestratyfikowane.

W roku 2012 w granicach powiatu leszczyńskiego nie prowadzono badań rzek, natomiast przeprowadzono badania jednego jeziora w ramach monitoringu operacyjnego:

- Jezioro Krzycko Wielkie - stanowisko pomiarowe zlokalizowane na głęboczku jeziora:

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,

- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
 - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
 - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
 - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu/potencjału ekologicznego. Niespełnienie wymagań dla obszarów chronionych obniża ocenę z bardzo dobrego stanu ekologicznego, maksymalnego potencjału ekologicznego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego do umiarkowanego stanu/potencjału, a tym samym do złego stanu wód.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Poniżej przedstawiono ocenę stanu wód na terenie powiatu leszczyńskiego za 2012 rok.

Nazwa ocenianej JCW	Jezioro Krzycko Wielkie
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Jez. Krzycko Wielkie – stan. 01
Typ abiotyczny	3b
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	NIE
Program monitoringu	MO, MOC
Klasa elementów biologicznych	I
Klasa elementów hydromorfologicznych	I
Klasa elementów fizykochemicznych	PONIŻEJ STANU DOBREGO
STAN EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	N
STAN EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	UMIARKOWANY
STAN WÓD	ZŁY

N – nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych

O ocenie stanu ekologicznego wód zdecydowały badane elementy fizykochemiczne (azot ogólny, fosfor ogólny). Dla jeziora stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny, a tym samym zły stan wód. Stwierdzono również niespełnienie wymagań dla obszarów chronionych (wody przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych).

3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie powiatu leszczyńskiego zlokalizowane są trzy Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

- Sandr Leszczyński (GZWP 307) – obszar najwyższej ochrony,
- zbiornik międzymorenowy Leszno (GZWP 305) – obszar najwyższej ochrony,
- zbiornik międzymorenowy Zbąszyń (GZWP 304) – obszar wysokiej ochrony.

Są to zbiorniki czwartorzędowe o dużych zasobach wód podziemnych, jednak słabo izolowanych, co stwarza zagrożenie zanieczyszczenia ich wód.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu leszczyńskiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
304	Zbiornik międzymorenowy Zbąszyń	Q _M	porowy	25	19
305	Zbiornik międzymorenowy Leszno	Q _M	porowy	40	15
307	Sandr Leszno	Q _S	porowy	25	23

Objaśnienia: Q_M – utwory czwartorzędu w utworach morenowych, Q_S - utwory czwartorzędu w sandrach

Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to zostało wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną. Oznacza ono określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu leszczyńskiego 3 JCWPd:

- jednolita część wód podziemnych nr 71, niezagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu,
- jednolite części wód podziemnych nr 73 i nr 74 zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

W roku 2012 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu leszczyńskiego prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, który prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w zakresie umożliwiającym ocenę wpływu związków azotu pochodzących z gospodarki rolnej na jakość wód podziemnych.

Wyniki monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Na obszarze powiatu zlokalizowany jest obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) w zlewni rzeki Rów Polski nr NVZ6000WR5SG.

Badania prowadzono w 1 studni zlokalizowanej w miejscowości Kłoda, ujmującej wody gruntowe, czwartorzędowe, podatne na zanieczyszczenia antropogeniczne. Pobór prowadzono dwukrotnie w ciągu roku.

Ocena jakości wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego na terenie powiatu leszczyńskiego roku 2012 /według WIOŚ/

Obszar OSN	Ujęcie	Głębokość stropu /m ppt/	Średnie stężenie azotanów /mg NO ₃ /l/	Wynik badań	Użytkowanie terenu
zlewni rzeki Rów Polski	Kłoda	17	1,27	wody niewrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (poniżej 40 mg NO ₃ /l)	Grunty orne i łąki

Ze względu na to, że wyniki badań wód podziemnych na ujęciu w Kłodzie w okresie 2004–2012 nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego, ujęcie to od roku 2013 nie jest monitorowane przez WIOŚ.

3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, a szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010.

W ramach krajowej sieci, na którą składało się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowano do badań 17 punktów pomiarowych, w tym na terenie powiatu leszczyńskiego – 1 punkt w miejscowości Bukowiec Górny w gminie Włoszakowice.

O wartości użytkowej gleby w zakresie funkcji produkcji rolniczej mówią klasa bonitacyjna i kompleks przydatności rolniczej.

Gleba badana w Bukowcu Górnym to gleba średniej jakości (klasa bonitacyjna IV a), o przydatności rolniczej określonej przez kompleks 5 (żytni dobry).

Analiza próbek gleby wykazała odczyn pH 4,16 (gleba bardzo kwaśna). Jako przedział optymalny dla procesów biologicznych, związanych z metabolizmem większości gatunków roślin i mikroorganizmów glebowych przyjmuje się wartości pH od 5,5 do 7,2. Wartość pH poniżej 4,5 sygnalizuje niebezpieczeństwo degradacji gleby.

W analizowanej glebie nie stwierdzono nadmiernego zasolenia oraz zanieczyszczenia siarką. Zawartość siarki przyswajalnej według IUNG oceniono jako niską (stopień I). Siarka jest niezbędnym do życia roślin składnikiem pokarmowym, jednak zarówno jej nadmiar w glebie (spowodowany głównie opadem dwutlenku siarki z atmosfery) jak i zbyt niska zasobność gleby w siarkę mogą być szkodliwe dla wzrostu roślin oraz jakości plonu.

Radioaktywność gleby pozostawała na poziomie typowym dla gleb rolniczych nieskażonych.

Analizy oznaczonych metali śladowych (cynku, miedzi, niklu, kadmu, ołowiu) wykazały ich naturalną zawartość, czyli stopień 0 zanieczyszczenia gleby.

Nie stwierdzono także zanieczyszczenia gleby wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA), które są jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych, a część tych związków wykazuje silne właściwości toksyczne, mutagenne i rakotwórcze (ocena według *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi* – Dz. U. Nr 165, poz.1359).

Gleby niezanieczyszczone, o naturalnych zawartościach metali śladowych mogą być przeznaczone pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze, zgodnie z zasadami racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jednak na glebach kwaśnych odczyn jest czynnikiem ograniczającym plonowanie większości roślin uprawnych, a spadek plonu zależy od wrażliwości poszczególnych gatunków.

3.4. MONITORING HAŁASU

Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego środowiska wymaga konsekwentnego uwzględniania zagadnień akustycznych w polityce przestrzennej, w szczególności na etapie uchwalania planów zagospodarowania przestrzennego. Istotne znaczenie ma jednoznaczność ich

zapisów, umożliwiającą przypisanie poszczególnym wyróżnionym kategoriom terenów dopuszczalnej wartości poziomu hałasu w środowisku. Spełnienie tego wymagania jest niezbędne dla prawidłowego ustalenia szczegółowego zagospodarowania terenu, zwłaszcza położenia nieprzekraczalnej linii zabudowy w stosunku do źródeł hałasu lub możliwości prowadzenia różnego rodzaju działalności oraz realizacji zabudowy o różnych funkcjach.

Ze względu na powszechność występowania, znaczny zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu leszczyńskiego przebiegają drogi krajowe: nr 5 Świecie – Lubawka i nr 12 Łęknica – Dorohusk, a także drogi wojewódzkie nr 305 Bolewice – Wroniniec, nr 323 Leszno – Lubin, nr 432 Leszno – Września. Główne szlaki kolejowe powiatu stanowią linie: nr 14 Łódź Kaliska – Tuplice, nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny, nr 359 Leszno – Zbąszyń i nr 360 Jarocin - Kąkolewo.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dzień-noć) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 60 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (L_{AeqN}) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej powstaje hałas przekraczający wartości dopuszczalne, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia, nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego jest najbardziej efektywnym instrumentem w walce z hałasem.

W roku 2012 na terenie powiatu leszczyńskiego WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego. W roku 2010 pomiary poziomu hałasu na terenie powiatu wykonane zostały w ramach realizacji ustawowego obowiązku okresowych pomiarów hałasu przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (otoczenie drogi krajowej nr 5 – Rydzyna oraz otoczenie drogi krajowej nr 12 - Lasocice), a także Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu (Osieczna – w ciągu drogi wojewódzkiej nr 432). Wyniki pomiarów i rejestracji natężenia ruchu pojazdów przedstawiono w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010”.

W roku 2012 w ramach realizacji obowiązków zarządzających drogami wynikających z art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, tj. dla dróg krajowych nr 5 i 12, przebiegających przez powiat leszczyński. Poniżej zestawiono odcinki dróg, dla których sporządzono mapy akustyczne.

Wykaz odcinków dróg krajowych, dla których sporządzono mapy akustyczne

Lp.	Nr drogi krajowej	Kilometraż odcinka		Długość odcinka [km]	Nazwa odcinka
		początku	końca		
1	5	250+619	260+127	9,5	Śmigiel - Leszno
2	5	266+826	271+742	4,9	Leszno - Rydzyna
3	5	271+742	272+607	0,9	Leszno - Rydzyna
4	5	272+607	273+014	0,4	Leszno - Rydzyna
5	5	273+014	273+390	0,4	Leszno - Rydzyna
6	5	273+390	273+775	0,4	Leszno - Rydzyna

Lp.	Nr drogi krajowej	Kilometraż odcinka		Długość odcinka [km]	Nazwa odcinka
		początku	końca		
7	5	273+775	281+520	7,7	Rydzyzna - Rawicz
8	12	154+076	155+837	1,8	Gr. Woj. – Długie St.
9	12	155+837	163+457	7,6	Długie St. - Leszno

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dla terenów objętych przekroczeniami dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku w terminie jednego roku od wykonania mapy akustycznej wymagane jest opracowanie programów ochrony przed hałasem. Ze względu na zmianę przepisów dotyczących dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, dokonaną 1 października 2012 roku ustalenia map akustycznych w zakresie przekroczeń obowiązujących standardów wymagają aktualizacji.

Przebieg odcinków dróg objętych mapą akustyczną przedstawiono poniżej.



3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Rok 2012 był drugim rokiem drugiego cyklu badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, obejmującego lata 2011–2013. Badania, prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowane są w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa.

Punkty wybiera się w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu leszczyńskiego w roku 2012 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych. Badania takie były wykonywane w roku 2011 w 2 punktach wytypowanych do badań w kategorii *tereny wiejskie* w miejscowościach Brenno i Jezierzycie Kościelne. W roku bieżącym pomiary PEM są realizowane w Rydzynie, punkcie wytypowanym do badań w kategorii *pozostałe miasta*.

W roku 2012, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ, w ramach monitoringu gospodarki odpadami, gromadzi informacje o:

- kompostowniach i sortowniach,
- spalarniach,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do gmin oraz do podmiotów gospodarczych, weryfikowanych podczas kontroli.

Spalarnie

Na terenie powiatu nie zlokalizowano spalarni odpadów.

Kompostownie

W miejscowości Trzebania (gmina Osieczna) od 2010 roku działa kompostownia odpadów. Właścicielem i zarządzającym kompostownią jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie. W 2012 roku przyjęto do kompostowania 1053,12 Mg suchej masy odpadów.

Instalacje biogazowe

Od 2010 roku w miejscowości Trzebania działa komora fermentacyjna odpadów; właścicielem i zarządzającym jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie. W 2012 r. przetworzono 5672,53 Mg odpadów.

Sortownie

Na terenie powiatu leszczyńskiego w 2012 r. działały dwie sortownie odpadów:

- w miejscowości Henrykowo (gmina Święciechowa) w roku 2012 poddano sortowaniu 1069,91 Mg odpadów; wysortowano:
 - opakowania z tworzyw sztucznych (150102) w ilości 408,10 Mg,
 - opakowania z papieru i tektury (150101) w ilości 448,33 Mg,
 - inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów (191212) w ilości 205,48 Mg;
- w Trzebani (sortownia odpadów działająca od 2010 r. W roku 2012 poddano sortowaniu 49352,34 Mg odpadów; wysortowano:
 - metale żelazne (191202) w ilości 273,21 Mg,
 - metale nieżelazne (191203) w ilości 8,96 Mg,

- drewno i inne niż wymienione w 191206 (191207) w ilości 45,25 Mg,
- opakowania ze szkła (150107) w ilości 1359,53Mg,
- opakowania z tworzyw sztucznych (150102) w ilości 16000,71 Mg,
- opakowania z papieru i tektury (150101) w ilości 326,9Mg,
- opakowania z metali (150104) w ilości 301,11Mg,
- zużyte opony (160103) w ilości 30,20 Mg,
- minerały (191209) w ilości 2223,40 Mg,
- inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów (191212) w ilości 43763,07 Mg.

Właścicielem i zarządzającym obydwoma sortowniami odpadów jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie.

Składowiska odpadów

W roku 2012 na terenie powiatu leszczyńskiego eksploatowano jedno składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Trzebania (gmina Osieczna).

W miejscowościach: Trzebania, Krzemieniewo (gmina Krzemieniewo), Moraczewo (gmina Rydzyna), Długie Nowe (gmina Święciechowa), Brenno (gmina Wijewo), Krzycko Wielkie (gmina Włoszakowice) znajduje się sześć nieeksploatowanych składowisk odpadów.

Wykaz składowisk eksploatowanych na terenie powiatu leszczyńskiego w roku 2012

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2012 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska ^{/1/} /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{/2/}	Typ składowiska ^{/3/}
1	Osieczna	Trzebania	41624,98	2,93	2010	1,2,3,4,6	IN

Objaśnienia:

- /1/ powierzchnia całkowita składowiska to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do właściciela składowiska;
- /2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton;
- /3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

Wykaz zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie powiatu leszczyńskiego

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zaprzestania przyjmowania odpadów / data decyzji na zamknięcie	Rekultywacja
1.	Krzemieniewo	Krzemieniewo	19,9	1988	2010 ^{1,2}	zakończona
2.	Osieczna	Trzebania	7,5	1986	2006 ^{1,2}	zakończona
3.	Rydzyna	Moraczewo	2,1	1994	2009 ^{1,2}	zakończona
4.	Święciechowa	Długie Nowe	2,5	1990	2003 ^{1,2}	zakończona
5.	Wijewo	Brenno	1,5	1996	2009 ^{1,2}	zakończona
6.	Włoszakowice	Krzycko Wielkie	2,4	1978	2003 ^{1,2}	zakończona

Objaśnienia:

1 – data zaprzestania przyjmowania odpadów / 2 – data decyzji na zamknięcie

Odcieki z eksploatowanego składowiska w Trzebani są gromadzone w zbiorniku na odcieki, a następnie wywożone na oczyszczalnię ścieków. Na składowiskach w Krzemieniewie, Brenne odcieki są gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i rozdeszczowywane na kwaterę.

W przypadku składowisk zamkniętych: w Długich Nowych, Moraczewie, Krzycku Wielkim i Trzebania brak odcieków.

Na składowiskach prowadzono monitoring w zakresie:

- wód podziemnych – składowiska: Trzebania eksploatowane, Trzebania zrehabilitowane, Krzemieniewo, Moraczewo, Brenno, Długie Nowe;
- gazu składowiskowego – składowisko: Trzebania, Krzemieniewo, Moraczewo, Brenno, Długie Nowe.

Eksploatowane składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Trzebania

Badania wód podziemnych poziomu gruntowego wykonano z trzech piezometrów w czterech seriach w roku. Analiza wody podziemnej poziomu gruntowego z jednego piezometru wykazała zawartość azotynów odpowiadające III klasy jakości wód podziemnych. W przypadku dwóch pozostałych piezometrów analiza: pH, PEW (przewodność elektrolityczna właściwa), sodu, potasu, amoniaku, azotynów, chlorków, siarczanów, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu, rtęci, OWO (ogólny węgiel organiczny), sumy WWA (suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych), wykazała wartości odpowiadające I i II klasie jakości wód podziemnych.

Analiza składu gazu składowiskowego została wykonana w dwunastu seriach badań w roku, z pięciu studni odgazowujących. Wyniki analizy składu gazu składowiskowego wykazały zawartość tlenu w przedziale 4,8-21 %, dwutlenku węgla <0,1-36,7 %, metanu <0,1-65 %.

Składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Trzebania - zamknięte

Badania wody podziemnej poziomu gruntowego wykonano z trzech piezometrów dwa razy w roku. Analiza wody podziemnej poziomu gruntowego z dwóch piezometrów wykazała zawartość: potasu, amoniaku, azotynów odpowiadające III klasy jakości wód podziemnych.; w przypadku jednego piezometru analiza: pH, PEW, sodu, potasu, amoniaku, azotynów, chlorków, siarczanów, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu, rtęci, OWO, sumy WWA wykazała wartości odpowiadające I i II klasy jakości wód podziemnych. Badania wody podziemnej z podglinowej warstwy wodonośnej wykonano także z trzech piezometrów dwa razy w roku. Analiza wody z dwóch piezometrów wykazała zawartość chlorków odpowiadające IV klasy jakości wód podziemnych. W przypadku jednego piezometru stwierdzono zawartość amoniaku odpowiadającą III klasie jakości wód podziemnych.

Składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Krzemieniewo - zamknięte

Badania wód podziemnych wykonano z prób pobranych w dwóch seriach w roku z trzech piezometrów. W przypadku jednego piezometru oznaczenie cynku osiąga wartość odpowiadającą III klasie jakości wód podziemnych. Wody podziemne pobrane z pozostałych piezometrów wykazują wartości: pH, PEW, OWO, WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), rtęci, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu, na poziomie I i II klasy jakości wód podziemnych.

Analiza składu gazu składowiskowego z dwóch studni odgazowujących wykazuje procentową zawartość tlenu w przedziale 5,1-20,5 %, dwutlenku węgla 0,3-20,3 %, metanu <0,1-44,9 %.

Składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Moraczewo - zamknięte

Badania wód podziemnych wykonano z prób pobranych w 2 seriach w roku z 2 piezometrów. W wodzie stwierdzono wartości: pH, PEW, OWO, WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), rtęci, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu, na poziomie I i II klasy jakości wód podziemnych.

Analiza składu gazu składowiskowego z dwóch studni odgazowujących wykazuje procentową zawartość tlenu w przedziale 18,1-20,2 %, dwutlenku węgla 0,8-2,2 %, metanu 1,4-3,0 %.

Składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Brenno - zamknięte

Badania wód podziemnych wykonano z prób pobranych w dwóch seriach w roku z trzech piezometrów. Analiza wód podziemnych na dopływie do składowiska wykazała OWO (ogólny węgiel

organiczny) na poziomie V klasy jakości wód podziemnych. Wody odpływające ze składowiska osiągają także z jednego piezometru wartość OWO odpowiadające V klasie jakości wód podziemnych. Tylko w przypadku jednego piezometru analizy PEW, pH, kadmu, miedzi, ołowiu, cynku, rtęci, wykazały wartości odpowiadające I i II klasy jakości wód podziemnych.

Analiza składu gazu składowiskowego z dwóch studni odgazowujących wykazała procentową zawartość tlenu w przedziale 0,8-19 %, dwutlenku węgla 0,4-19,9 %, metanu <0,3-31,2 %.

Składowisko odpadów komunalnych w Długich Nowych - zamknięte

Badania wód podziemnych wykonano z trzech piezometrów w dwóch seriach w roku. W przypadku jednego piezometru dwa oznaczenia: OWO (ogólny węgiel organiczny), PEW (przewodność elektrolityczna właściwa) osiągnęły wartość odpowiadającą V klasie jakości wód podziemnych. W drugim piezometrze jedno oznaczenie cynku odpowiadało wartości IV klasy jakości wód podziemnych. Pozostałe oznaczenia analiz wód podziemnych pobranych z piezometrów: pH, PEW, OWO, WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), rtęci, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu, wykazały wartości na poziomie I i II klasy jakości wód podziemnych.

Analiza składu gazu składowiskowego z dwóch studni odgazowujących wykazała procentową zawartość tlenu w przedziale 20,8-21 %, dwutlenku węgla <0,6 %, metanu <0,3 %.

Składowisko odpadów komunalnych w Krzyczku Wielkim - zamknięte

Brak badań monitoringowych na składowisku. Obowiązek monitoringu jest określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów obowiązującym do dnia 16 maja 2013 r. Jednocześnie obowiązek ten został utrzymany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, za wyjątkiem ozonu, pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których klasą wynikową była klasa C.
Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, z wyjątkiem ozonu, który zaliczono do klasy C.
Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza stwierdzenie przekroczeń wymaganych prawem norm. Przyszłe przedsięwzięcia podejmowane na obszarze strefy nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.
Ze względu na poziom pyłu PM10 i benzo(a)pirenu Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje program naprawczy mający na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu dla benzo(a)pirenu i aktualizację programu dla pyłu PM10.
2. Zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej do 2015 roku należy osiągnąć dobry stan wód. Jednolite części wód badane na terenie powiatu wykazały zły stan wód. Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne, ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią także rozwój terenów rekreacyjnych oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz niedostateczna sanitacja wsi.
Należy dążyć do poprawy stanu wód poprzez podejmowanie działań na rzecz jego poprawy oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności, poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równoległe sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,

odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W wodach badanego w roku 2012 jeziora Krzycko Wielkie przy bardzo dobrym stanie badanych elementów biologicznych odnotowano przekroczenia norm zawartości biogenów: azotu ogólnego i fosforu ogólnego, co obniżyło ocenę stanu ekologicznego jeziora do umiarkowanego. Stwierdzono również, że jezioro nie spełnia wymagań dla obszarów chronionych (wody przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych).

3. Na obszarze powiatu położone są trzy JCWPD: nr 71 (niezagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu) oraz nr 73 i 74 (zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu). Najbardziej zagrożone są wody na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 307 *Sandr Leszczyński*, jest to obszar najwyższej ochrony ze względu na brak izolacji warstw wodonośnych utworami nieprzepuszczalnymi. W 2012 r wody podziemne były badane tylko pod kątem podatności na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych na ujęciu w Kłodzie. Badania nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem.
4. Monitoring jakości gleby w miejscowości Bukowiec Górny nie wykazał potencjalnych zagrożeń dla gleby użytkowanej rolniczo, za wyjątkiem niskiego odczynu pH (gleba bardzo kwaśna). Na glebach kwaśnych odczyn jest czynnikiem ograniczającym plonowanie większości roślin uprawnych.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej na terenie powiatu. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego.
Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego. Szczególnym zadaniem jest dochowanie starań o zachowanie komfortu akustycznego na terenach, na których aktualnie panują korzystne warunki akustyczne. W związku z presją urbanizacyjną obszarów takich jest coraz mniej, równocześnie wobec powszechności narażenia na hałas powinny one zostać objęte szczególną ochroną.
6. W drugim trzyletnim cyklu pomiarów (2011–2013), zarówno w roku 2011 jak i w roku 2012 nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.
7. Gospodarka odpadami
 - na terenie powiatu eksploatowano: dwie sortownie niesegregowanych odpadów komunalnych w Trzebani (gmina Osieczna) i Henrykowie (gmina Święciechowa), jedną kompostownię w Trzebani, jedną instalację biogazową w Trzebani oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebani,
 - ilość odpadów poddanych sortowaniu w sortowni w Trzebani i Henrykowie zwiększyła się w porównaniu do roku 2011,
 - ilość odpadów poddanych kompostowaniu w kompostowni w Trzebani zwiększyła się w porównaniu do roku 2011,
 - ilość odpadów poddanych przetworzeniu w komorze fermentacyjnej w Trzebani zmniejszyła się w porównaniu do roku 2011,
 - ilość składowanych odpadów na składowisku w Trzebani była większa w porównaniu do 2011 r.,
 - na terenie powiatu znajduje się sześć składowisk nieeksploatowanych, które posiadają decyzje na zamknięcie; na składowiskach zakończono prace rekultywacyjne,
 - na składowisku w Krzycku Wielkim nie prowadzono monitoringu.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2012 r. WIOŚ w Poznaniu realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOŚ” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa komfortu życia ludzi i stanu środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi takich jak:

- potencjalna uciążliwość zakładu dla środowiska,
- wyniki automonitoringu emisji prowadzonego przez podmioty korzystające ze środowiska,
- wnioski o podjęcie interwencji.

Kontrolami objęto przedsiębiorców, jak i jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

Według stanu na dzień 31.12.2012 r. w ewidencji Delegatury WIOŚ w Lesznie znajdowały się 153 podmioty gospodarcze z powiatu leszczyńskiego, co stanowi 13 % ogółu podmiotów zarejestrowanych w tut. Delegaturze. W 2012 r. skontrolowano 26 podmiotów (17 % wszystkich podmiotów z powiatu leszczyńskiego w ewidencji tut. Delegatury), u których przeprowadzono 26 kontroli (w tym 15 pozaplanowych: 11 interwencyjnych, 3 na wniosek, 1 inwestycyjną) w zakresie: gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ustawy o recyklingu pojazdów, ochrony powietrza, gospodarki nawozami naturalnymi, ochrony przed hałasem,

Zakres kontroli obejmował przestrzeganie wymagań w zakresie ochrony przed hałasem, ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami - wynikających wprost z przepisów prawa lub z decyzji administracyjnych, przestrzegania ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Najliczniejszą grupę wśród skontrolowanych stanowiły jednostki zajmujące się branżą spożywczą (7). Pozostałe kontrolowane podmioty prowadzą:

- działalność wytwórczą w rolnictwie (2),
- oczyszczanie ścieków (2),
- gospodarowanie odpadami (1)
- stacje demontażu pojazdów (2),
- stacje paliw (2),
- działalność w branży: handlowej (3), kulturowo - rozrywkowej (1), drzewnej (1), przemyśle wydobywczym (1), przemyśle chemicznym (1) i innych.

W trakcie 9 kontroli (35%) nie stwierdzono naruszeń przepisów z zakresu ochrony środowiska, natomiast w pozostałych 17 kontrolach (65%) ujawniono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku wymaganych pozwoleń wodnoprawnych,
- naruszenia warunków pozwolenia wodnoprawnego,
- odprowadzania zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych na grunty sąsiednie,
- braku urządzeń oczyszczających wody opadowe i roztopowe,
- niewłaściwym stanie technicznym studni i braku urządzeń pomiarowych do wody podziemnej,
- nieoznakowaniu strefy ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych,
- prowadzeniu działalności w zakresie gospodarowania odpadami bez wymaganego zezwolenia,
- nieuregulowaniu stanu formalnoprawnego w zakresie wytwarzania odpadów,
- spalaniu odpadów w kotle nieprzystosowanym do termicznego przekształcania odpadów,
- przekazywaniu odpadów podmiotowi nieuprawnionemu,
- błędnego klasyfikowania części wytwarzanych odpadów,
- nieprzestrzeganiu warunków pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- nieprawidłowego sposobu przechowywania olejów opadowych,

- nieselektywnym zbieraniu wytwarzanych odpadów,
- braku lub błędów w prowadzeniu ewidencji i sprawozdawczości z zakresu odpadów,
- błędów w sprawozdaniu do Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR),
- niesporządzania lub nieprawidłowości w zakresie naliczania opłat za korzystanie ze środowiska i przekazywania informacji z zakresu korzystania ze środowiska,
- niesporządzania raportu do KOBIZE,
- nieprzedkładania wyników wymaganych pomiarów lub nieprawidłowości w tym zakresie,
- nieprzestrzegania wymogów ustawy o nawozach i nawożeniu,
- braku lub nieprawidłowości w zgłoszeniu instalacji, która nie wymaga pozwolenia, a wymaga zgłoszenia,
- braku oznakowania urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane lub oznakowanie niezgodnie z przepisami,
- eksploatacji instalacji niezgodnie z posiadanym pozwoleniem na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W działaniach pokontrolnych w 2012 r., wobec naruszających przepisy ochrony środowiska, zastosowano następujące sankcje:

- udzielono 15 pouczeń,
- wymierzono 12 grzywn w formie mandatów karnych na łączną kwotę 3100 zł,
- wydano 1 ostateczną decyzję wymierzającą karę pieniężną z zakresu gospodarki odpadami na kwotę 5.000 zł,
- wydano 15 zarządzeń pokontrolnych.

Ponadto skierowano 5 wniosków do organów administracji samorządowej i rządowej, w celu podjęcia działań w stosunku do stwierdzonych nieprawidłowości w ramach ich kompetencji.

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba					Decyzje wymierzające kary		Liczba decyzji ustalających termin i wstrzymujących	Liczba wniosków o ukaranie do sądów	Liczba wniosków do organów ścigania
	zakładów gospodarczych w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	decyzji ustalających kary biegnące	mandatów karnych	liczba	kwota /tys. zł/			
Gmina Lipno	18	10	6	0	3	0	0	0	0	0
Gmina Krzemieniewo	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Osieczna	25	2	1	0	2	0	0	0	0	0
Gmina Rydzyna	23	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Święciechowa	24	6	3	0	4	1	5	0	0	0
Gmina Wijewo	9	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Włoszakowice	31	6	3	0	3	0	0	0	0	0
Powiat leszczyński	153	26	15	0	12	1	5	0	0	0

5. POWAŻNE AWARIE

W 2012 roku na terenie powiatu leszczyńskiego ziemskiego nie było zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii (ZDR). Jeden zakład zakwalifikowano do zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZZR): Akwawit – Polmos S.A. we Wrocławiu – Zakład Produkcyjny w Lesznie.

Jeden zakład (Hipsz Spółka z o.o. Zakład Produkcyjny w Rydzynie) zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikują się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii.

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W roku 2012 na terenie powiatu leszczyńskiego ziemskiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.

6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ

1. Podmioty korzystające ze środowiska na terenie powiatu leszczyńskiego nie realizują jego ochrony w wymaganym stopniu. W aż 65% kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska.
2. Większość nieprawidłowości dotyczyła pojedynczych zagadnień. Nie stwierdzono przypadków całkowitego zaniedbania ochrony środowiska i jawnego lekceważenia przez podmioty obowiązków w tym zakresie.
3. Znaczna część podmiotów nie śledzi w dostatecznym stopniu zmian w prawie z zakresu ochrony środowiska, w wyniku czego działania proekologiczne podejmuje dopiero w następstwie kontroli i postępowania pokontrolnego WIOŚ.
4. Waga zagadnień ochrony środowiska, obszar działania oraz liczba podmiotów i osób korzystających ze środowiska, przemawiają za potrzebą aktywnego działania wszystkich ustawowo upoważnionych organów.